

Analiza mecanismului existent pentru realizarea unei achiziții comune și factorii care îngreunează asocierea

Realizat:

Diana Enachi

Silviu Plopa

Cuprins

Introducere	2
1. Metodologia de cercetare.....	2
2. Ce este o achiziție publică comună și care sunt beneficiile asocierii în achiziții... 	3
3. Prevederile cadrului legal din Republica Moldova privind asocierea în achiziții 	4
4. Practici internaționale de achiziții publice prin asociere	5
5. Practici naționale de achiziții publice prin asociere	8
6. Provocări în realizarea achizițiilor publice comune	15
7. Concluzii și recomandări pentru impulsionearea asocierii în achizițiile publice din Republica Moldova	20

Introducere

Această analiză a mecanismului existent pentru realizarea unei achiziții comune și factorii care îngreunează asocierea a fost elaborată în cadrul proiectului „Consolidarea integrității în achizițiile publice”, implementat de către IDIS „Viitorul”, în colaborare cu Parteneriat pentru Transparență (SUA).

Achizițiile publice comune reprezintă un instrument eficient și benefic pentru autoritățile contractante, oferind avantaje semnificative, cum ar fi consolidarea cererii, obținerea de prețuri mai avantajoase, economii de scară și reducerea efortului administrativ prin partajarea responsabilităților între entități. Aceste proceduri sunt deosebit de utile pentru autoritățile cu resurse limitate, care, prin asociere, pot accesa produse și servicii de calitate la costuri reduse.

Cu toate că, în Republica Moldova, cadrul legal permite realizarea achizițiilor publice comune, iar Agenția Achiziții Publice oferă suport metodologic și a elaborat un model de acord de asociere care poate fi utilizat și ajustat conform necesităților autorităților contractante pentru facilitarea acestor procese. Majoritatea autorităților contractante continuă să desfășoare achiziții în mod individual, fără a valorifica avantajele acestui tip de proceduri. Cauzele de ce autoritățile nu dau prioritate mecanismului dat și ce măsuri se doresc să fie întreprinse pentru a facilita asocierea în achiziții, sunt abordate în cadrul analizei date. Această analiză are ca scop de a informa asupra subiectului achizițiilor publice comune și de a oferi soluții practice pentru a spori asocierea în achiziții.

1. Metodologia de cercetare

În această analiză au fost aplicate două metode de cercetare, având ca scop examinarea aprofundată a asocierii în achizițiile publice prin prisma cadrului legal și a practicilor existente. A fost realizată o analiză riguroasă a surselor teoretice și practice, incluzând bunele practici la nivel internațional și practicile naționale pentru a evidenția beneficiile pe care le oferă asocierea în achiziții. De asemenea, în această cercetare, a fost analizat cadrul legislativ din Republica Moldova, pentru a construi o imagine clară asupra reglementărilor naționale, identificând elementele importante ale legislației aplicabile achizițiilor publice comune și principalele limitări care nu permit autorităților să se asocieze în procesul de achiziție.

Pentru a analiza provocările întâmpinate de autoritățile contractante în realizarea achizițiilor publice comune, a fost elaborat și distribuit un chestionar către diverse entități, incluzând instituții de stat, consilii raionale, administrații publice locale și instituții de învățământ etc. Obiectivul principal al acestui chestionar, pe lângă identificarea dificultăților cu care se confruntă autoritățile contractante, a fost și identificarea principalelor acțiuni ce trebuie întreprinse, în opinia autorităților, pentru a

facilita și a încuraja asocierea în achiziții. Chestionarul a fost completat de reprezentanții ai 68 de autorități contractante din toată țara.

În acest sens a fost utilizată metoda expert realizată de experții din cadrul IDIS,, Viitorul”, care a fost utilizată în mai multe studii sau analize economice , ca de exemplu au fost determinat principalele motive [absenteism la vot](#), sau în realizarea [infograficului](#) tot în direcția dată. Pe baza metodei date sa realizat și un studiu, în care s-au identificarea [problemelor tinerilor la nivel local](#). Această metodă a fost utilizată și în alte studii și proiecte. Astfel, pe parcursul timpului, metoda dată s-a dovedit foarte eficientă și a permis obținerea datelor cu exactitate mare.

2. Ce este o achiziție publică comună și care sunt beneficiile asocierii în achiziții

Achizițiile comune implică combinarea procedurilor de achiziție ale două sau mai multor autorități contractante. Acest lucru presupune lansarea unei singure proceduri de achiziție, desfășurată în numele și în interesul tuturor autorităților contractante participante, având ca scop achiziționarea în comun de servicii, bunuri sau lucrări. Astfel toate autorităților contractante implicate, trebuie să fie responsabile în mod comun pentru îndeplinirea obligațiilor lor legale, aferente procesului de achiziție.

Beneficiile¹ pentru autoritățile contractante care se implică în realizarea achizițiilor commune, sunt:

- 1) Prețuri mai mici , prin faptul că se obțin economii de scară, ceea ce duce la oferte mai favorabile din partea agenților economici care depun oferte. Aceste economii sunt deosebit de importante pentru autoritățile contractante de dimensiuni mai mici, care dispun de bugete limitate, permițându-le astfel să utilizeze mai eficient resursele financiare și să realizeze economii semnificative.
- 2) Reducerea costurilor administrative, deoarece se reduce semnificativ volumul de muncă administrativă, comparativ cu organizarea de licitații separate pentru fiecare autoritate, acest lucru economisește atât timp, cât și resurse.
- 3) Colaborarea între mai multe autorități în procesul de achiziții publice permite valorificarea abilităților și expertizei lor diverse. Cum competențele în domeniul achizițiilor sunt adesea limitate, nu toate autoritățile contractante pot dezvolta abilități avansate în toate domeniile de activitate. Autoritățile mai mici, în special, pot beneficia de suportul personalului din cadrul autorităților mai mari. Această cooperare devine importantă mai ales în cazul procedurilor complexe, contribuind la creșterea eficienței și calității procesului de achiziții.

¹ [https://toolbox.koinno-bmw.de/api/tool-resource/5b6be877f2079800a144c5c9/Leitfaden%20\(engl.\).pdf](https://toolbox.koinno-bmw.de/api/tool-resource/5b6be877f2079800a144c5c9/Leitfaden%20(engl.).pdf)

Pe lângă beneficiile obținute de autoritățile contractante în urma acestui proces și agenții economici ² au de câștigat, prin faptul că:

- 1) Achizițiile comune reprezintă o șansă pentru agenții economici să scadă cheltuielile prin îmbunătățirea eficienței lanțului de aprovizionare. Prin simplificarea proceselor și evitarea repetării inutile a activităților, costurile tranzacționale legate de achiziții pot fi reduse considerabil.
- 2) De asemenea, achizițiile comune ajută la consolidarea poziției agenților economici pe piață, prin creșterea vizibilității și credibilității acestora. Colaborarea cu multiple autorități contractante le oferă oportunitatea de a-și întări imaginea și de a-și spori capacitățile.
- 3) Se crează oportunități de afaceri mai extinse pentru agenții economici. Având în vedere că achizițiile comune implică de obicei comenzi de volum mai mare și contracte pe termen lung, ceea ce poate asigura fluxuri de venituri mai constante și mai predictibile.

Prin urmare, realizarea în comun de achiziții publice este avantajoasă pentru toate părțile implicate. Astfel, autoritățile contractante pot beneficia de bunuri, lucrări și servicii de calitate superioară la costuri mai reduse, datorită economiilor de scară și unei puteri de negociere mai mari. În același timp, agenții economici au posibilitatea de a încheia contracte stabile și pe termen lung, care le oferă predictibilitate financiară și oportunități de dezvoltare.

3. Prevederile cadrului legal din RM privind asocierea în achiziții

Cadrul legal³ în materie de achiziții publice din Republica Moldova prevede dreptul autorităților contractante de a se asocia în scopul realizării achizițiilor publice comune. Posibilitatea asocierii autorităților contractante derivă din art. 13 alin. (3) al Legii nr. 131 din 03.07.2015 privind achizițiile publice, care prevede că, autoritate contractantă este și o asociație de autorități contractante, membrii căreia desemnează din rândul lor, prin act juridic civil, o persoană juridică care îi reprezintă, în calitate de achizitor unic, în raporturile cu orice operator economic.

Prin urmare, autoritățile contractante de orice nivel (central, local) au posibilitatea agregării necesităților în funcție de obiectul achiziției (tehnică de calcul, produse alimentare, lucrări de reparație, etc.). La modul practic, două sau mai multe autorități contractante, din propria inițiativă, care au identificat necesități comune, se pot asocia în scopul realizării unei achiziții în comun. Asocierea presupune desemnarea de către autoritățile contractante vizate a unui achizitor unic care va fi responsabil de crearea grupului de lucru pentru achizițiile comune. În componența grupului

² <https://oboloo.com/win-win-how-collaborative-procurement-benefits-buyers-and-suppliers-alike/>

³ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=113104&lang=ro

de lucru pot fi incluși și specialiști, reprezentanți din cadrul oricărei dintre autoritățile membre ale asociației. Odată constituit, grupul de lucru pentru achiziții comune va activa conform prevederilor art. 15 din Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice, Regulamentului cu privire la activitatea grupului de lucru pentru achiziții (HG nr. 667/2016), precum și actul de creare a grupului de lucru al autorității contractante desemnate drept achizitor unic.

Prin asociere, autoritățile contractante pot reduce eforturile administrative și utiliza mai eficient resursele (financiare, umane, tehnice) necesare în scopul elaborării specificațiilor tehnice, în special cele complexe, dar și în general, a documentației de atribuire. De asemenea, și celelalte etape ale procesului de achiziție pot fi eficientizate prin implicarea unei echipe de specialiști profesioniști pe care o autoritatea contractantă nu i-ar avea dacă ar acționa independent. desfășurării procedurii de atribuire a contractului de achiziție într-o manieră corectă și eficientă.

În același timp, prin cumularea necesităților mai multor autorități contractante crește probabilitatea unui interes mai mare de ofertare din partea operatorilor economici. În special, dacă ne referim la autorități contractante mai mici cu resurse limitate care, în mod obișnuit, realizează achiziții de valoare mică. Acesta ar stimula competiția în cadrul procedurilor de achiziții publice ceea ce are potențial de reducere a prețurilor oferite și, în final, obținerea de către asociația de autorități contractante a unor prețuri mai competitive pentru bunurile, serviciile sau lucrările achiziționate. În final, autoritățile publice obțin bunurile, serviciile și/sau lucrările conform necesităților proprii și eficientizarea utilizării mijloacelor financiare publice/bugetare sau proprii.

În pofida faptului că legea nr. 131/2015⁴ prevede dreptul de asociere pentru autoritățile contractante, totuși, se constată lipsa unor mecanisme de aplicare și instrucțiuni/ghiduri privind realizarea pas-cu-pas a achizițiilor prin asociere și implementare a contractelor respective de către autorități.

Prin prisma atribuțiilor legale, Agenția Achiziții Publice acordă suport metodologic și consultații autorităților contractante. Iar, autoritățile contractante care intenționează să se asocieze în vederea realizării unor achiziții publice în comun, pot solicita suportul metodologic necesar. Agenția Achiziții Publică a elaborat un model de acord de asociere care poate fi utilizat și ajustat conform necesităților autorităților contractante.

4. Practici internaționale de achiziții publice prin asociere

⁴ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=113104&lang=ro

În țările dezvoltate, mecanismul de achiziții publice este bine structurat și implementat eficient, fiind utilizat pe scară largă pentru a maximiza eficiența utilizării resurselor financiare. Ca exemplu, au fost preluate bunele practici din țări unde acest mecanism este bine dezvoltat, cum ar fi:

- **Suedia**

În Suedia⁵, fondurile de pensii AP3 (Tredje AP-fonden) și AP4 (Fjärde AP-fonden) din Suedia au realizat o procedură de achiziție comună pentru un nou sistem de management al portofoliului. Anunțul privind achiziția a fost publicat în februarie 2022 pe platforma oficială de achiziții publice din Suedia. Valoarea estimată a contractului era de 500.000.000 SEK, și scopul era să obțină o soluție informatică avansată care să acopere întregul proces de management al investițiilor, de la analiza inițială și tranzacționare, până la contabilitate, gestionarea riscurilor și raportare.

Termenul limită pentru depunerea ofertelor a fost 18 martie 2022, iar durata contractul din 1 ianuarie 2023 până pe 31 decembrie 2026, cu posibilitatea de prelungire. În octombrie 2023, contractul a fost atribuit companiei SimCorp, care furnizează soluții software pentru industria de gestionare a activelor. Sistemul ales este unul de tip „front-to-back” în regim SaaS (Software as a Service), care susține toate funcțiile necesare, cum ar fi operațiunile, conformitatea și analiza datelor. Astfel, prin această procedură de achiziție comună, se va consolida infrastructura IT, se va îmbunătăți eficiența operațională și va crește capacitatea de reacție strategică în domeniul investițiilor

- **Țările de Jos**

În Țările de Jos⁶ a fost lansată o procedură de achiziție publică comună denumită GROND’G, inițiată de șapte autorități contractante: Enexis, Coteq, Rendo, Vitens, Waterbedrijf Groningen, WMD și VodafoneZiggo. Scopul acestei inițiative a fost întreținerea și extinderea infrastructurii subterane, incluzând rețelele de energie electrică, apă potabilă și telecomunicații în regiunile Groningen, Drenthe și Overijssel. Prin această achiziție comună, autoritățile au vizat consolidarea eficienței operaționale și reducerea disconfortului pentru cetățeni, evitând deschiderea repetată a aceluiași străzi pentru lucrări separate.

Valoarea totală estimată a contractului a fost de 2,5 miliarde de euro, cu o durată de opt ani, începând de la 1 noiembrie 2023. Această perioadă extinsă oferă stabilitate și permite investiții în recrutarea și formarea personalului tehnic necesar pentru realizarea lucrărilor. Achiziția a fost împărțită în 8 loturi, iar contractele au fost atribuite unui număr de 9 companii specializate în infrastructură subterană. Astfel, în urma acestor proceduri, s-au obținut beneficii semnificative în ceea ce privește coordonarea mai bună a lucrărilor și creșterea eficienței în realizarea lucrărilor

⁵ <https://se.openprocurements.com/tender/2022-portfolio-management-system-solutions-ap3-ap4/>

⁶ <https://constructnorth.nl/2023/07/07/mega-aanbesteding/>

- **Regatul Unit**

Exemplul 1: În anul 2023, un grup de 11 consilii locale din Scoția⁷ a desfășurat o achiziție publică comună pentru licențele Microsoft 365, cu scopul de a înlocui contractele existente care urmau să expire în acel an. Inițiativa a fost coordonată de Scotland Excel, în colaborare cu Digital Office for Scottish Local Government și Crown Commercial Services, contractul fiind atribuit Phoenix Software. Consiliile implicate în achiziția comună a licențelor Microsoft 365 au reușit să obțină o economie totală de 370.000 de lire sterline, contribuind astfel la reducerea semnificativă a costurilor pentru toate organizațiile participante. Potrivit calculului realizat de Scotland Excel, care a colectat datele privind cheltuielile de la cele 11 consilii participante, s-a constatat că, în medie, aceste consilii ar putea economisi 4,49% pe parcursul a trei ani datorită semnării noului acord negociat.

Astfel, achiziția a vizat nu doar eficientizarea cheltuielilor, ci și crearea unui cadru standardizat de soluții digitale în administrațiile publice locale, facilitând interoperabilitatea și alinierea la strategia digitală națională. Această colaborare interinstituțională evidențiază beneficiile pe termen lung ale agregării cererii în sectorul public, subliniind eficiența și economiile realizate prin consolidarea achizițiilor.

Exemplul 2: În anul 2015, West Midlands Police⁸ a condus un proiect de achiziție comună care a implicat 28 de forțe de poliție și 6 servicii de pompieri și salvare. Acest acord a permis achiziționarea a peste 3.000 de vehicule în decurs de doi ani, cu economii estimate de aproximativ 5 milioane de lire sterline. Vehiculele achiziționate includ autoturisme de patrulare, vehicule de intervenție rapidă și furgonete de transport, furnizate de producători precum Vauxhall, Volvo și BMW. Acordul a fost structurat pentru a standardiza specificațiile vehiculelor, reducând astfel costurile de achiziție și întreținere. De asemenea, a fost implementată o abordare de evaluare a costurilor pe întreaga durată de viață a vehiculului, luând în considerare nu doar prețul de achiziție, ci și costurile de combustibil, întreținere și reparații.

Această metodă a asigurat obținerea celor mai bune oferte financiare și a îmbunătățit eficiența operațională a flotei polițienești. Prin această colaborare, forțele de poliție au reușit să obțină economii semnificative, care au fost reinvestite în îmbunătățirea serviciilor de poliție locale. De exemplu, West Midlands Police a estimat economii de peste 400.000 de lire sterline prin înlocuirea a 67 de vehicule de patrulare și 91 de vehicule neinscripționate. Mai mult, trecerea la modele mai

⁷<https://home.scotland-excel.org.uk/newsroom/case-studies/joint-procurement-exercise-for-it-licences-delivers-savings/>?

⁸<https://www.fleetnews.co.uk/news/fleet-industry-news/2015/09/24/joint-police-fleet-purchase-deal-to-save-public-5m?>

eficiente din punct de vedere al consumului de combustibil a generat economii suplimentare de aproximativ 40.000 de lire sterline.

5. Practici naționale de achiziții publice prin asociere

În Republica Moldova, asocierea în achizițiile publice de bunuri, servicii sau lucrări, nu este o practică comună. Cu toate că autoritățile contractante din Republica Moldova beneficiază de dreptul legal de a se asocia între ele, totuși, datele arată că acestea aleg să realizeze achizițiile independent conform propriilor necesități. În proces de cercetare, au fost identificate unele practici de asociere în achiziție a autorităților contractante la nivel național.

Achiziții de servicii prin asociere: servicii de transport aerian

Un exemplu de achiziție de servicii prin asocierea dintre 11 autorități contractante este [servicii de transport aerian, cursa Chișinău–Bruxelles–Chișinău \(tur-retur\)](#). Perioada desfășurării procedurii a fost 06.05.2024 – 31.12.2024, iar valoarea estimată a achiziției a fost de 1 347 000,00 MDL (fără TVA). Achiziția a fost desfășurată prin aplicarea criteriului de atribuire: prețul cel mai scăzut. Inițiatorul și liderul asociației de autorități contractante a fost Cancelaria de Stat care s-a asociat cu 8 ministere (MJ, MDED, MF, ME, MAIA; MAE, MMPS, MIDR) și 2 agenții guvernamentale (ANSA, ASPI). Specificațiile tehnice comune au fost stabilite conform necesităților de achiziție ale tuturor autorităților contractante membre ale asociației.

Sursa: www.mtender.gov.md

Descrierea achiziției:		
CANCELARIA DE STAT 60400000-2 Servicii de transport aerian	Cantitate/ Unitate de măsură 70 Bucata	Prețul unitar (fără TVA) MDL
MINISTERUL JUSTIȚIEI 60400000-2 Servicii de transport aerian	Cantitate/ Unitate de măsură 12 Bucata	Prețul unitar (fără TVA) MDL
MINISTERUL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI DIGITALIZĂRII 60400000-2 Servicii de transport aerian	Cantitate/ Unitate de măsură 40 Bucata	Prețul unitar (fără TVA) MDL
MINISTERUL FINANTELOR 60400000-2 Servicii de transport aerian	Cantitate/ Unitate de măsură 40 Bucata	Prețul unitar (fără TVA) MDL
MINISTERUL ENERGIEI 60400000-2 Servicii de transport aerian	Cantitate/ Unitate de măsură 30 Bucata	Prețul unitar (fără TVA) MDL
MINISTERUL AGRICULTURII ȘI INDUSTRIEI ALIMENTARE 60400000-2 Servicii de transport aerian	Cantitate/ Unitate de măsură 10 Bucata	Prețul unitar (fără TVA) MDL
MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE 60400000-2 Servicii de transport aerian	Cantitate/ Unitate de măsură 10 Bucata	Prețul unitar (fără TVA) MDL
MINISTERUL MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE 60400000-2 Servicii de transport aerian	Cantitate/ Unitate de măsură 6 Bucata	Prețul unitar (fără TVA) MDL
MINISTERUL INFRASTRUCTURII ȘI DEZVOLTĂRII REGIONALE 60400000-2 Servicii de transport aerian	Cantitate/ Unitate de măsură 20 Bucata	Prețul unitar (fără TVA) MDL
AGENȚIA DE STAT PENTRU PROPRIETATEA INTELECTUALĂ 60400000-2 Servicii de transport aerian	Cantitate/ Unitate de măsură 10 Bucata	Prețul unitar (fără TVA) MDL
AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU SIGURANȚA ALIMENTELOR 60400000-2 Servicii de transport aerian	Cantitate/ Unitate de măsură 11 Bucata	Prețul unitar (fără TVA) MDL

La procedura de achiziție au fost depuse două oferte. Astfel, prima ofertă a fost depusă de către INFOTURISM GROUP SRL, în valoare de 1 154 622,00 MDL (fără TVA), fiind cu 14,28%

mai mică decât valoarea estimată. A doua ofertă a fost depusă de către RACURS GRUP, în valoare de 1 408 183,00 MDL (fără TVA), sumă care depășește valoarea estimată a achiziției cu 4,54%.

Data	Ofertantul	Oferta inițială	Valoare mai mică (-) / mai mare (+) față de valoarea estimată
30.04.2024	INFOTURISM GROUP SRL	1.154.622,00	-14,28%
02.05.2024	RACURS GRUP	1.408.183,00	+4,54%

Sursa: www.mtender.gov.md

În urma analizei și evaluării ofertelor, prima companie, INFOTURISM GROUP SRL, care a prezentat oferta cu cel mai mic preț, a fost respinsă, deoarece nu a prezentat Anexa 22 și Anexa 23, care conțin specificațiile tehnice solicitate de către autoritatea contractantă. Contractul a fost atribuit celei de-a doua companii, RACURS GRUP, a cărei ofertă a corespuns cu toate condițiile de calificare și selecție.

Lotul		Numărul lotului		
Servicii de transport aerian de pasageri, cursa Chișinău-Bruxelles-Chișinău (tur-retur)		b5728634-bd3c-43d6-a949-2818081a5964		
Ofertantul	Oferta finală	Declarație pe proprie răspundere	Documentele OE	Statutul și decizia Grupului de lucru
INFOTURISM GROUP SRL IDNO Codul: MD-IDNO-1009600019091	1 154 622.00 MDL achiziției fără TVA	MTender ESPD Declarație pe proprie răspundere		Refuzat 20.05.2024 / 14:51
RACURS GRUP IDNO Codul: MD-IDNO-1011600012374	1 408 183.00 MDL achiziției fără TVA	MTender ESPD Declarație pe proprie răspundere		Câștigătorul 20.05.2024 / 14:52

Sursa: www.mtender.gov.md

Conform datelor tender.gov.md, în rezultatul licitației deschise și evaluării ofertelor depuse, pe data de 16 mai 2024, au fost atribuite 10 contracte de achiziție, după cum urmează:

Data contractului	Autoritatea	Valoarea contractului, semnat	Acord adițional (de micșorare a valorii)	Valoarea finală a contractului, executat
16.05.2024	Cancelaria de stat	380.590,00	0,00	380.590,00
16.05.2024	MF	217.480,00	-150.000,00	67.480,00
16.05.2024	MMPS	32.622,00	-21.746,00	10.876,00
16.05.2024	ME	163.110,00	-160.931,00	2.179,00

16.05.2024	ANSA	59.807,00	-54.369,00	5.438,00
16.05.2024	ASPI	54.370,00	0,00	54.370,00
16.05.2024	MIDR	108.740,00	-88.470,00	20.270,00
16.05.2024	MDED	217.480,00	-168.547,00	48.933,00
16.05.2024	MJ	65.244,00	-32.621,00	32.623,00
16.05.2024	MAE	54.370,00	0,00	54.370,00
Total		1.353.813,00	-676.684,00	677.129,00

Sursa: www.mtender.gov.md

Achiziții de bunuri prin asociere: tehnică de calcul și periferice

O altă procedură de achiziție publică prin asocierea a fost [procurarea de tehnică de calcul și periferice](#), desfășurată de către două autorități contractante: Ministerul Finanțelor și Serviciul Fiscal de Stat. Licitația deschisă, cu valoarea estimată de 6 174.999,99 MDL (fără TVA) a fost împărțită în 7 loturi distincte. Procedura de achiziție a fost desfășurată prin aplicarea criteriului de atribuire: prețul cel mai scăzut. Perioada desfășurării procedurii a fost cuprinsă între 16.06.2022 și 25.07.2022.

Titlu Laptop business / ultraportabil (Pentru Serviciul Fical de Stat)	Numărul lotului a2d75c66-fd03-4347-a83e-0bb95925e879	Status Active
Titlu Stație de lucru (desktop) (Pentru Ministerul Finanțelor)	Numărul lotului 528e7b67-5429-47f2-a7d5-8513e5c9400c	Status Active
Titlu Notebook (monitor extern, docking station) (Pentru Ministerul Finanțelor)	Numărul lotului 6deafda8-1c13-479a-b5a3-dfe97f13072a	Status Active
Titlu Echipament de alimentare continuă cu energie electrică (UPS) (Pentru Ministerul Finanțelor)	Numărul lotului e4a37bc3-35e4-4a6b-a8ef-8c0279ff04ba	Status Active
Titlu Echipament periferic (Pentru Ministerul Finanțelor)	Numărul lotului 56a20793-8185-41a5-b575-200c3d1a1c76	Status Active
Titlu Sistem audio-video integrat pentru conferințe online și offline – SALA DE SEDINTE (Pentru Ministerul Finanțelor)	Numărul lotului 66a3e104-f091-498b-9ce0-1b516521f73c	Status Active
Titlu Sistem interactiv audio-video integrat pentru conferințe online și sedințe offline – SALA DE PROTOCOL (Pentru Ministerul Finanțelor)	Numărul lotului 287a835e-f5f8-4d83-bf2c-b89f05d71ef6	Status Active

Sursa: www.mtender.gov.md

În cadrul procedurii de achiziție, pentru toate loturile, au fost depuse în total 19 oferte de către 6 companii.

Astfel pentru lot nr. 1, [Laptop business / ultraportabil pentru Serviciul Fiscal de Stat](#), au participat 3 agenți economici, iar câștigătorul a fost desemnat compania BTS PRO, care a depus oferta cu cea mai mică valoare (1 357 000,00 MDL) și a întrunit toate cerințele de calificare și selecție. De menționat că oferta câștigătoare este mai mică cu 18,58% față de valoarea estimată a lotului (1.666.666,66 MDL, fără TVA).

Lotul Laptop business / ultraportabil (Pentru Serviciul Fical de Stat)		Numărul lotului a2d75c66-fd03-4347-a83e-0bb95925e879		
Ofertantul	Oferta final	Declarație pe proprie răspundere	Documentele OE	Statutul și decizia Grupului de lucru
BTS PRO IDNO Codul: MD-IDNO-1008600061565	1 357 000.00 MDL achiziției fără TVA	<u>MTender ESPD</u> Declarație pe proprie răspundere		<u>Câștigătorul</u> 18.08.2022 / 10:31
ACCENT TEHNO S.R.L. IDNO Codul: MD-IDNO-1002600037469	1 357 333.33 MDL achiziției fără TVA	<u>MTender ESPD</u> Declarație pe proprie răspundere		În așteptare
TRIOMAC SRL IDNO Codul: MD-IDNO-100660001224	1 433 000.00 MDL achiziției fără TVA	<u>MTender ESPD</u> Declarație pe proprie răspundere		În așteptare

Sursa: www.mtender.gov.md

Pentru lotul nr. 2, [Statie de lucru desktop pentru Ministerul Finantelor](#), în care valoarea estimată era de 2 505 939,80 MDL fără TVA, au fost depuse 4 oferte, iar oferta câștigătoare a fost cea depusă de către TRIOMAC SRL, în valoare de 2 219 500,00 MDL fără TVA, fiind mai mică cu 11,43% decât valoarea estimată.

Lotul		Numărul lotului		
Stație de lucru (desktop) (Pentru Ministerul Finanțelor)		528e7b67-5429-47f2-a7d5-8513e5c9400c		
Ofertantul	Oferta finală	Declarație pe proprie răspundere	Documentele OE	Statutul și decizia Grupului de lucru
TRIOMAC SRL IDNO Codul: MD-IDNO-1006606001224	2 219 500.00 MDL achiziției fără TVA	MTender ESPD Declarație pe proprie răspundere		Câștigătorul 18.08.2022 / 10:33
BTS PRO IDNO Codul: MD-IDNO-1008600061565	2 219 750.00 MDL achiziției fără TVA	MTender ESPD Declarație pe proprie răspundere		În așteptare
„Fors-Computer” SRL IDNO Codul: MD-IDNO-1002600008315	2 220 000.00 MDL achiziției fără TVA	MTender ESPD Declarație pe proprie răspundere		În așteptare
ACCENT TEHNO S.R.L. IDNO Codul: MD-IDNO-1002600037469	2 286 916.67 MDL achiziției fără TVA	MTender ESPD Declarație pe proprie răspundere		În așteptare

Sursa: www.mtender.gov.md

Pentru lotul nr. 3, [Notebook cu monitor extern și docking station pentru Ministerul Finanțelor](#), au fost depuse 4 oferte, în care, ca și în lotul precedent, a câștigat compania TRIOMAC SRL, oferta fiind cea mai mică, în valoare de 1 062 000,00 MDL fără TVA, fiind cu 18,91% mai mică decât valoarea estimată (1 309 583,53 MDL fără TVA).

Lotul		Numărul lotului		
Notebook (monitor extern, docking station) (Pentru Ministerul Finanțelor)		6deafda8-1c13-479a-b5a3-dfe97f13072a		
Ofertantul	Oferta finală	Declarație pe proprie răspundere	Documentele OE	Statutul și decizia Grupului de lucru
TRIOMAC SRL IDNO Codul: MD-IDNO-1006606001224	1 062 000.00 MDL achiziției fără TVA	MTender ESPD Declarație pe proprie răspundere		Câștigătorul 18.08.2022 / 10:34
„Fors-Computer” SRL IDNO Codul: MD-IDNO-1002600008315	1 119 600.00 MDL achiziției fără TVA	MTender ESPD Declarație pe proprie răspundere		În așteptare
BTS PRO IDNO Codul: MD-IDNO-1008600061565	1 120 250.00 MDL achiziției fără TVA	MTender ESPD Declarație pe proprie răspundere		În așteptare
ACCENT TEHNO S.R.L. IDNO Codul: MD-IDNO-1002600037469	1 121 625.00 MDL achiziției fără TVA	MTender ESPD Declarație pe proprie răspundere		În așteptare

Sursa: www.mtender.gov.md

În ceea ce ține de lotul nr. 4 [Echipament de alimentare continuă cu energie electrică UPS](#) pentru Ministerul Finanțelor, valoarea estimată a fost de 146 250,00 MDL fără TVA. În cadrul lotului dat au fost depuse 2 oferte. Astfel, oferta câștigătoare a fost a fost desemnată cea depusă de TRIOMAC SRL, în valoare de 167 700,00 MDL fără TVA, depășind valoarea estimată cu 14,66%.

Lotul
Echipament de alimentare continuă cu energie electrică (UPS) (Pentru Ministerul Finanțelor)

Numărul lotului
e4a37bc3-35e4-4a6b-a8ef-8c0279ff04ba

Ofertantul	Oferta final	Declarație pe proprie răspundere	Documentele OE	Statutul și decizia Grupului de lucru
TRIOMAC SRL IDNO Codul: MD-IDNO-100660001224	167 700.00 MDL achiziției fără TVA	MTender ESPD Declarație pe proprie răspundere		Câștigătorul 18.08.2022 / 10:34
BTS PRO IDNO Codul: MD-IDNO-1008600061565	169 650.00 MDL achiziției fără TVA	MTender ESPD Declarație pe proprie răspundere		În așteptare

Sursa: www.mtender.gov.md

Pentru lotul nr. 5 [Echipament periferic pentru Ministerul Finanțelor](#), valoarea estimată a fost de 30 000,00 MDL fără TVA. În cadrul lotului dat au fost depuse 3 oferte, iar oferta câștigătoare a fost depusă de către BTS PRO, în valoare de 8 875 MDL fără TVA, ceea ce este cu 70,42% mai mică decât valoarea estimată. Având în vedere că oferta depusă este semnificativ mai redusă comparativ cu valoarea estimată, dar și ofertele altor operatori (17 250,00 MDL și 29 496, 50 MDL), aceasta poate fi considerată o ofertă anormal de scăzută conform prevederilor art. 70, din legea nr. 131/2015.

Lotul
Echipament periferic (Pentru Ministerul Finanțelor)

Numărul lotului
56a20793-8185-41a5-b575-200c3d1a1c76

Ofertantul	Oferta final	Declarație pe proprie răspundere	Documentele OE	Statutul și decizia Grupului de lucru
BTS PRO IDNO Codul: MD-IDNO-1008600061565	8 875.00 MDL achiziției fără TVA	MTender ESPD Declarație pe proprie răspundere		Câștigătorul 18.08.2022 / 10:35
TRIOMAC SRL IDNO Codul: MD-IDNO-100660001224	17 250.00 MDL achiziției fără TVA	MTender ESPD Declarație pe proprie răspundere		În așteptare
„Fors-Computer” SRL IDNO Codul: MD-IDNO-1002600008315	29 496.50 MDL achiziției fără TVA	MTender ESPD Declarație pe proprie răspundere		În așteptare

Sursa: www.mtender.gov.md

Pentru lotul nr. 6, ce prevede achiziționarea de [sistem audio-video integrat pentru conferințe online și offline](#) – pentru Ministerul Finanțelor, valoarea estimată a fost de 435 845,00 MDL fără TVA. În cadrul lotului dat, a fost depusă doar o singură ofertă în valoare de 446 250,00 MDL, de către compania Genial Invest SRL, care depășește nesemnificativ (cu 2,4%) valoarea estimată a lotului și care a fost desemnată câștigătoare.

Lotul
Sistem audio-video integrat pentru conferințe online si offline – SALA DE SEDINTE (Pentru Ministerul Finanțelor)

Numărul lotului
66a3e104-f091-498b-9ce0-1b516521f73c

Ofertantul	Oferta final	Declarație pe proprie răspundere	Documentele OE	Statutul și decizia Grupului de lucru
Genial Invest SRL IDNO Codul: MD-IDNO-1018600000851	446 250.00 MDL achiziției fără TVA	MTender ESPD Declarație pe proprie răspundere		Câștigătorul 18.08.2022 / 10:36

Sursa: www.mtender.gov.md

În cadrul ultimului lot, nr. 7, ce prevede achiziționarea [sistemului interactiv audio-video integrat pentru conferințe online și ședințe offline – sala de protocol pentru Ministerul Finanțelor](#) cu valoarea estimată de 80 715,00 MDL (fără TVA). În cadrul lotului au fost depuse 2 oferte. Oferta cu cel mai mic preț, depusă de către VEC SRL, în valoare de 74 686 MDL fără TVA, a fost respinsă, oferta fiind neconformă. Iar, a doua ofertă, depusă de către Genial Invest SRL în valoare de 80 000 MDL, a fost desemnată câștigătoare.

Lotul

Sistem interactiv audio-video integrat pentru conferințe online și ședințe offline – SALA DE PROTOCOL (Pentru Ministerul Finanțelor)

Numărul lotului

287a835e-f5f8-4d83-bf2c-b89f05d71ef6

Ofertantul	Oferta final	Declarație pe proprie răspundere	Documentele OE	Statutul și decizia Grupului de lucru
"VEC" SRL IDNO Codul: MD-IDNO-1003600133162	74 686.00 MDL achiziției fără TVA	<u>MTender ESPD</u> Declarație pe proprie răspundere		<u>Refuzat</u> 18.08.2022 / 10:38
Genial Invest SRL IDNO Codul: MD-IDNO-1018600000851	80 000.00 MDL achiziției fără TVA	<u>MTender ESPD</u> Declarație pe proprie răspundere		<u>Câștigătorul</u> 18.08.2022 / 10:39

Sursa: www.mtender.gov.md

Conform datelor tender.gov.md, în rezultatul licitației deschise și evaluării ofertelor depuse, pe data de 06 septembrie 2022, au fost semnate 4 contracte de achiziție cu 3 companii în valoare totală de 6.409.590,00 MDL (cu TVA). Acorduri adiționale nu au fost înregistrate, prin urmare aceasta reprezintă și suma totală a contractelor executate.

Data contractului	Autoritatea contractantă	Operator economic contractat	Valoarea contractelor, atribuite și executare, MDL, cu TVA
06.09.2022	Serviciul Fiscal de Stat	BTS PRO SRL	1.628.400,00
06.09.2022	Ministerul Finanțelor	BTS PRO SRL	10.650,00
06.09.2022	Ministerul Finanțelor	Genial Invest SRL	631.500,00
06.09.2022	Ministerul Finanțelor	TRIOMAC	4.139.040,00
Total			6.409.590,00

Sursa: www.mtender.gov.md

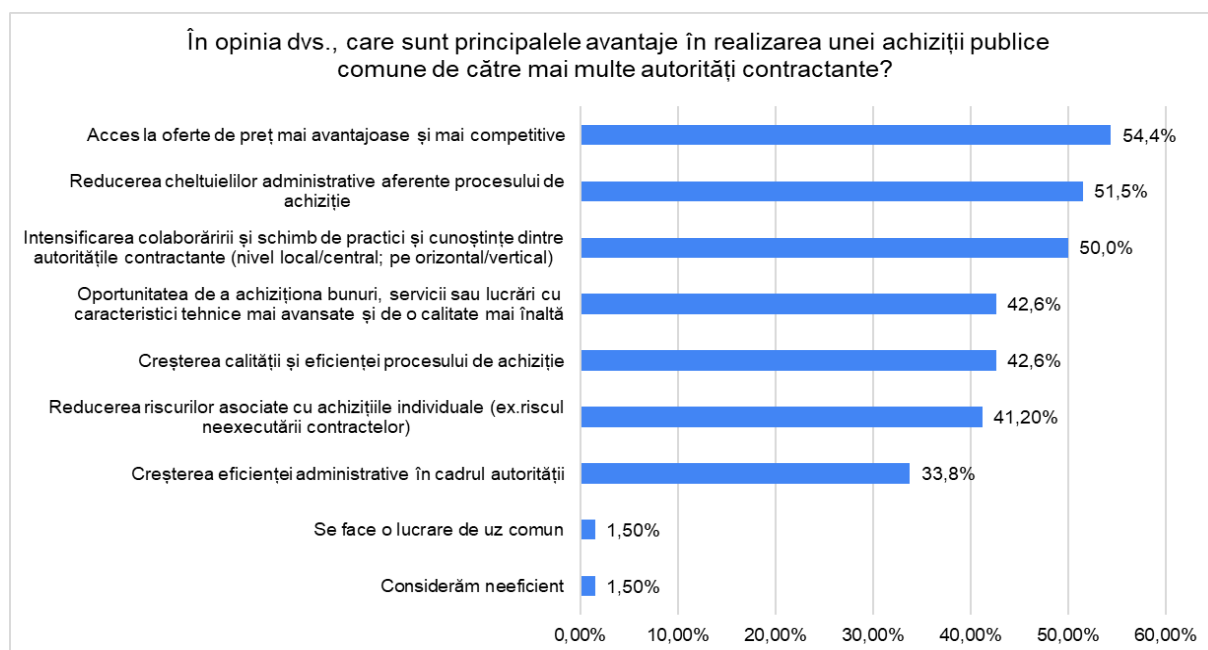
6. Provocări în realizarea achizițiilor publice comune

În vederea analizei provocărilor întâmpinate de autoritățile contractante în realizarea achizițiilor publice comune, a fost elaborat și distribuit un chestionar către diverse autorități contractante, incluzând instituții de stat, consilii raionale, administrații publice locale și instituții de învățământ etc. La chestionar au răspuns 68 de autorități contractante. De asemenea, utilizarea metodei expert în cadrul chestionarului dat ne-a permis să determinăm acțiunile care trebuie întreprinse pentru a stimula și încuraja autoritățile contractante să se asocieze în realizarea achizițiilor publice în scopul eficientizării procesului de atribuire a contractelor.

Gradul de cunoaștere a autorităților contractante a cadrului legal privind dreptul de asociere în achiziții

Deși achizițiile publice comune nu sunt încă utilizate pe scară largă, rezultatele chestionarului arată că majoritatea autorităților contractante chestionate (77,9%), cunosc ce presupune asocierea în procesul de achiziție publică. Alte 22,1% dintre autoritățile chestionate nu sunt familiarizate cu acest subiect. În ceea ce privește principalele avantaje ale asocierii în achizițiile publice, cea mai aleasă opțiune în rândurile autorităților a fost „*accesul la oferte de prețuri mai avantajoase și mai competitive*”, opțiune selectată de 37 de autorități (54,4%). Urmează „*reducerea cheltuielilor administrative*” asociate procesului de achiziție, indicată de 35 de autorități, iar „*intensificarea colaborării și schimbului de practici și cunoștințe*” între autorități a fost aleasă de 34 de respondenți.

Sursa: Analiza autorilor în baza a 68 de răspunsuri la chestionarul adresat autorităților contractante

În concluzie, majoritatea covârșitoare a autorităților contractante au recunoscut beneficiile semnificative ale asocierii în achiziții. Doar o singură autoritate contractantă consideră că asocierea în achizițiile publice nu este o procedură eficientă.

La întrebarea legată de faptul că dacă autoritățile cunosc că legislația prevede dreptul acestora de a se asocia cu alte autorități în vederea realizării achizițiilor publice prin asociere, 60,3% dintre respondenți au declarat că sunt informați despre acest tip de procedură, în timp ce 39,7% au afirmat că nu cunosc prevederea respectivă. În ceea ce privește cât de mulțumite de cadrul legal sunt autoritățile (care cunosc faptul că cadrul legal permite asocierea în achiziții), 45,1% dintre acestea consideră că mecanismele existente pentru realizarea achizițiilor publice prin asociere sunt „*parțial suficiente*”. În timp ce 23,5% consideră că „sunt suficiente” și 31,5% consideră că „*nu sunt suficiente*”. Preocuparea în ceea ce ține de cadrul legal este una recurentă și este des menționată în alte întrebări ale chestionarului, care urmează a fi analizate în continuare.

Deși în Republica Moldova achizițiile publice comune nu prea sunt utilizate, această practică este larg răspândită și eficientă în multe state. Așa cum am analizat, în țările membre ale Uniunii Europene, precum Suedia și Țările de Jos, dar și în state non-UE, cum ar fi Regatul Unit, procedurile de achiziție publică comună sunt bine dezvoltate și frecvent utilizate. Din aceste experiențe internaționale pot fi preluate bune practici care să îmbunătățească mecanismul existent și pot fi ca puncte de referință pentru autorități, ca să cunoască mai bine despre beneficiile achizițiilor comune în practică.

Totuși, la întrebarea „Cunoașteți mecanismele și practicile utilizate în alte țări privind asocierea autorităților în realizarea achizițiilor publice?”, 63,2% dintre autorități au declarat că nu cunosc aceste mecanisme și practici, 33,8% cunosc parțial, adică au auzit despre anumite exemple, dar nu le-au analizat în detaliu și doar 2,9% au răspuns că cunosc bine practicile existente. Acest lucru denotă faptul că bunele practici din alte țări ar trebui popularizate și promovate în spațiul public, ca autoritățile contractante să fie mai bine informate, iar acest lucru poate facilita ca autoritățile să vină cu diverse propuneri identificate în practicile internaționale, care vor îmbunătăți și vor face mai eficient mecanismul dat.

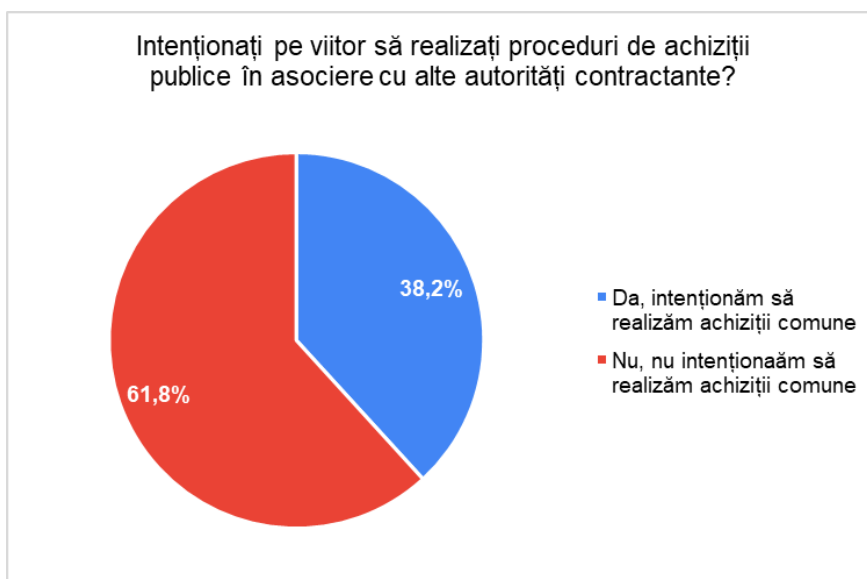
Opiniile autorităților privind asocierea în achiziții publice

În Republica Moldova, asocierea în achiziții publice nu este o practică populară, ceea ce este confirmat și de răspunsurile la întrebarea dacă au realizat proceduri de achiziții publice prin asociere cu alte autorități contractante în care 94,1% au răspuns că nu, în timp ce doar 5,9% dintre autoritățile chestionate au răspuns da.

Conform răspunsurilor la chestionar, din cei care au realizat astfel de achiziții, acestea au vizat:

- produse petroliere, cărbune, combustibili
- construcția unui apeduct în 7 localități
- achiziția de mobilier pentru toate instituțiile într-o singură procedură

Cu toate că majoritatea autorităților nu au realizat niciodată o achiziție comună, o parte considerabilă dintre acestea nici nu intenționează să o facă. Astfel, la întrebarea dacă intenționează pe viitor să realizeze proceduri de achiziții publice în asociere cu alte autorități contractante, 61,8% au declarat că nu intenționează, în timp ce 38,2% intenționează să realizeze o astfel de procedură.

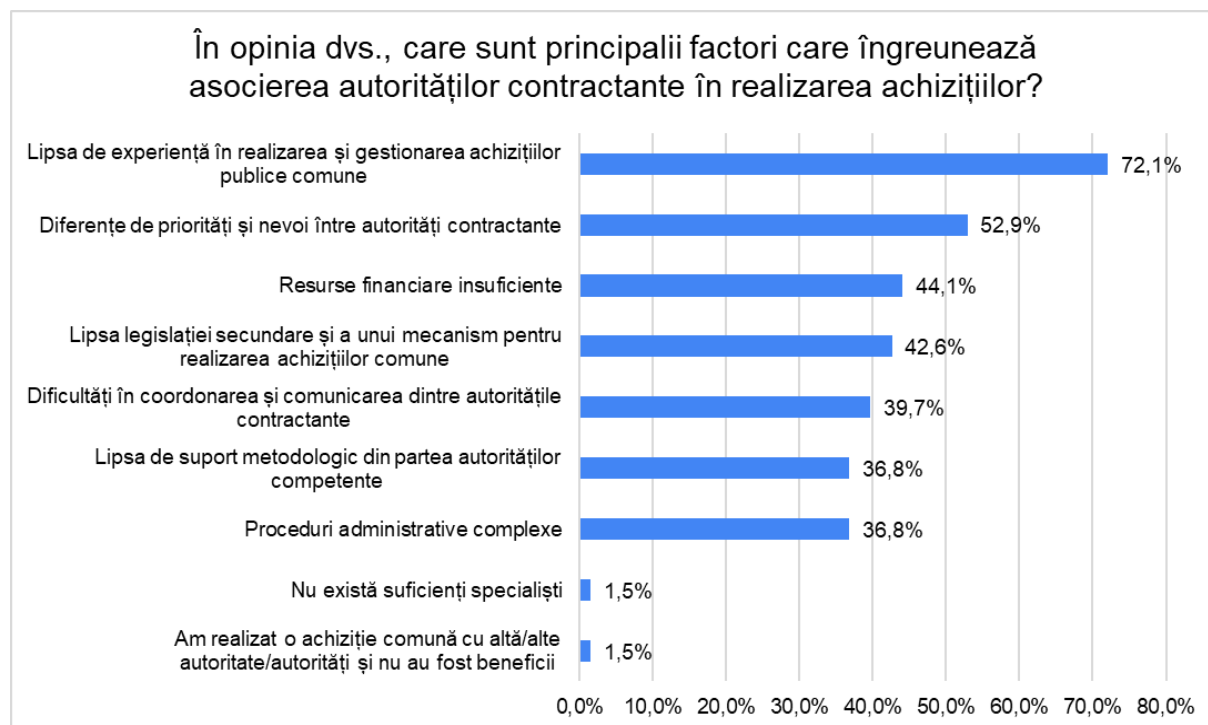
Sursa: Analiza autorilor în baza a 68 de răspunsuri la chestionarul adresat autorităților contractante

Acest rezultat nu este determinat neapărat de faptul că autoritățile consideră ce este o procedură ineficient și de asta nu doresc să realizeze astfel de proceduri, deoarece, așa cum reiese din răspunsurile anterioare, majoritatea cunosc avantajele achizițiilor publice comune și fiecare autoritate își dorește să utilizeze resursele financiare într-un mod cât mai eficient. Problema, de fapt, constă în faptul că autoritățile nu cunosc suficient mecanismul acestor proceduri și modul în care ele funcționează, ceea ce le face mai reticente în a le aplica, acest aspect va fi evidențiat în analiza următoarelor întrebări din chestionar.

Factorii care îngreunează asocierea în achiziții

În ceea ce privește principalii factori care îngreunează asocierea autorităților contractante în realizarea achizițiilor, la întrebarea pe subiectul dat, unde a fost posibilă alegerea mai multor variante de răspuns, cea mai frecvent selectată opțiune a fost „lipsa de experiență în realizarea și gestionarea unor astfel de proceduri”, menționată de 49 de respondenți din totalul de 68, ceea ce reprezintă 72,1%.

Un alt obstacol major identificat este „diferențele de priorități dintre autorități”, selectat de 36 de respondenți (52,9%), urmat de „resursele financiare insuficiente”, indicate de 30 de respondenți (44,1%).

Sursa: Analiza autorilor în baza a 68 de răspunsuri la chestionarul adresat autorităților contractante

Printre alte dificultăți menționate s-au regăsit și aspecte ce țin cadrul legislativ, lipsa suportului metodologic, precum și problemele de coordonare între autoritățile implicate. De asemenea, un respondent a afirmat că nu a identificat beneficii în urma participării la o astfel de procedură de achiziție.

Facilitarea asocierii în achizițiile publice

Pe lângă identificarea principalelor obstacole în asocierea în achiziții publice, de asemenea este important de identificat și ce măsuri doresc autoritățile contractante trebuie întreprinse pentru a facilita și a stimula numărul de proceduri de achiziții comune. Astfel utilizând metoda expert realizată de experții din cadrul IDIS, „Viitorul”, s-au identificat principalele propuneri sau cerințe de la autoritățile contractante chestionate.

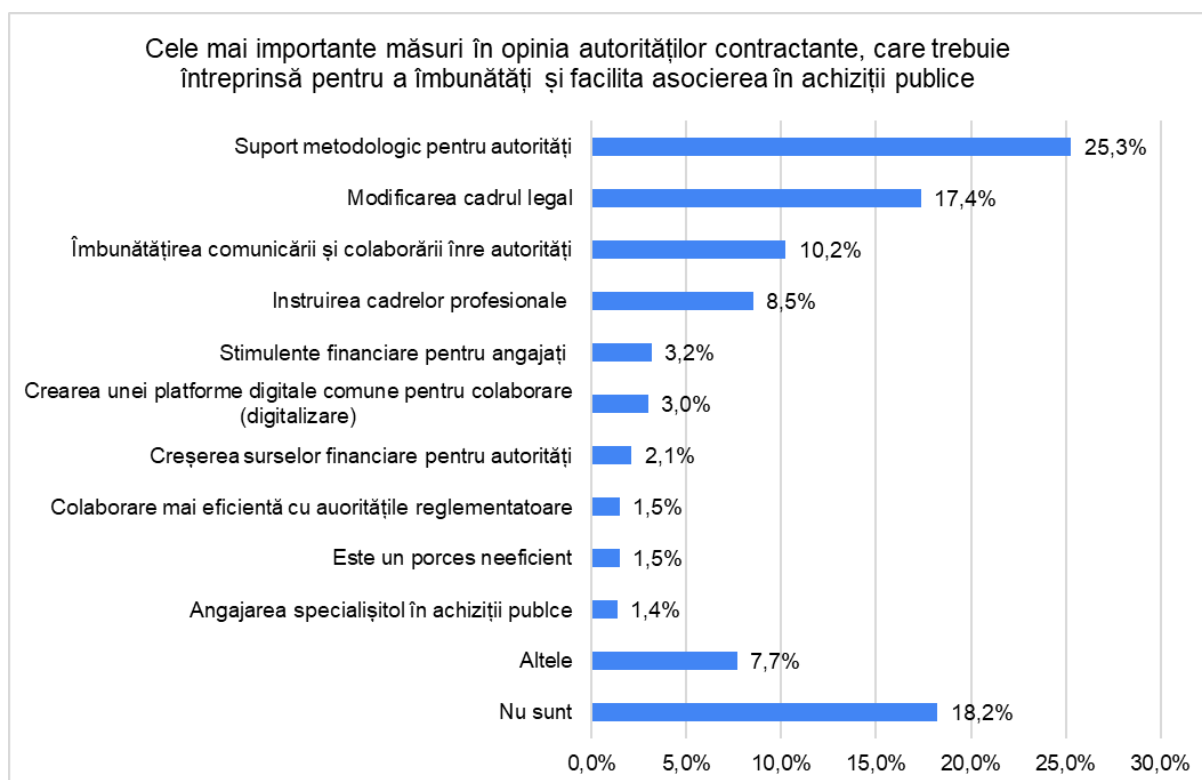
Cu toate că Agenția Achiziții Publice acordă suport metodologic și oferă consultații autorităților contractante, acestea nu cunosc suficient acest aspect. Astfel, 25% dintre autoritățile contractante consideră că cea mai importantă măsură pentru facilitarea și îmbunătățirea asocierii în achizițiile publice este oferirea de suport metodologic autorităților. În această categorie se include necesitatea unor ghiduri în care să fie explicat detaliat cum se desfășoară o astfel de procedură, la ce

aspecte trebuie să fie atentă o autoritate și ce elemente trebuie luate în considerare. De asemenea, au fost menționate și realizarea unor broșuri, precum și organizarea de seminare, fie online, fie cu prezență fizică, unde să se explice în mod clar despre acest tip de procedură și să fie prezentate exemple practice din țară sau din străinătate. Autoritățile solicită mai multe informații în acest sens, deoarece în mediul online, în Republica Moldova, subiectul este foarte puțin abordat și din acest motiv, multe autorități nu intenționează să realizeze în viitor achiziții comune, fiindcă cunosc foarte puțin despre acest mecanism. Astfel, în acest sens, Agenția Achiziții Publice trebuie să depună un efort mai mare în ceea ce privește informarea cu privire la acest subiect.

A doua cea mai importantă măsură, menționată de 17,4% dintre autoritățile contractante, este modificarea cadrului legislativ. Aceasta presupune crearea unui cadru legislativ clar și predictibil care să faciliteze parteneriatele între autorități și aprobarea unor mecanisme detaliate privind procedurile de achiziții comune, inclusiv în ceea ce privește raportarea. De asemenea, se dorește îmbunătățirea legislației pentru a reduce complexitatea, a promova transparența și a susține colaborarea între autoritățile contractante.

Un alt aspect relevant, subliniat de 10,2% dintre autoritățile contractante, este importanța îmbunătățirii comunicării și colaborării inter-instituționale în vederea identificării priorităților și scopurilor comune. Această necesitate de intensificare a interacțiunii este susținută și de propunerea a 3,0% dintre respondenți privind dezvoltarea unei platforme digitale de colaborare, menită să faciliteze coordonarea și gestionarea eficientă a achizițiilor comune. Astfel, se poate observa că un segment de aproximativ 13,2% din autoritățile contractante (prin cumularea celor două procente) consideră importantă îmbunătățirea mecanismelor de comunicare și colaborare, fie prin mijloace convenționale, fie prin intermediul unor instrumente digitale dedicate

O altă sugestie importantă, menționată de 8,5% dintre autorități, vizează nevoia de pregătire profesională a personalului în ceea ce privește procedura achizițiilor publice comune. Autoritățile subliniază că, pe lângă suportul metodologic sau sesiunile online, este important ca angajații responsabili să beneficieze de instruiți periodice și detaliate pentru a înțelege pe deplin mecanismul și toate aspectele sale, dobândind astfel cunoștințele necesare. Deși această cerință ar putea fi inclusă în categoria suportului metodologic, ea este evidențiată separat pentru a sublinia clar necesitatea specifică de dezvoltare a competențelor personalului în acest domeniu

Sursa: Analiza autorilor în baza a 68 de răspunsuri la chestionarul adresat autorităților contractante

Totuși, pe lângă măsurile propuse, 18,2% dintre autorități nu au venit cu nicio propunere. Acest lucru este mai degrabă determinat de faptul că aceste autorități nu cunosc despre practica asocierii, fapt ce nu le-a permis să formuleze sugestii. Dacă vor fi implementate măsurile necesare propuse inclusiv analiza beneficiilor asocierii, numărul autorităților care se vor asocia pentru realizarea diverselor achiziții va înregistra o tendință de creștere în următorii ani.

7. Concluzii și recomandări pentru impulsionearea asocierii în achizițiile publice din Republica Moldova

Asocierea dintre autoritățile în vederea realizării achizițiilor publice de bunuri, servicii sau lucrări reprezintă un instrument eficient pentru optimizarea cheltuielilor. Această practică are numeroase avantaje în particular pentru autoritățile locale mici, cu personal și bugete limitate, care, prin intermediul acestor proceduri, pot utiliza mai eficient resursele financiare disponibile.

În concluzie, cadrul legal primar permite asocierea dintre două sau mai multe autorități contractante în vederea realizării achizițiilor publice de bunuri, servicii și lucrări conform necesităților comune identificate de acestea. În mare parte, autoritățile contractante din Republica Moldova cunosc practica asocierii în achiziții și dreptul lor legal de a se asocia pentru orice tip de achiziție. Însă, se constată că prevederile legale care

reglementează dreptul autorităților de a se asocia nu este suficient în aplicarea la scară largă a acestei practici. Pentru impulsionarea asocierii în achiziții, sunt necesare ghiduri care să conțină reguli și instrucțiuni clare privind etapele unei achiziții prin asociere, de la etapa de identificare în comun a necesităților și până la etapa de contractare. Totodată, asocierea în achizițiile publice necesită o vizibilitate și mediatizare sporită în Republica Moldova, având în vedere avantajele semnificative pe care le oferă autorităților contractante. Prin urmare, practicile existente la nivel internațional, dar cele câteva practici de la nivel național pot servi drept puncte de reper și exemple utile în realizarea achizițiilor.

În urma analizei cadrului legal, a practicilor naționale și internaționale existente, precum și a rezultatelor chestionării autorităților contractante, formulăm următoarele recomandări cu potențial de impulsionare a asocierii în achiziții:

Recomandarea nr. 1. Mediatizarea pe larg a subiectului asocierii în achiziții, prin realizarea unor materiale informative precum broșuri, infografice, destinate autorităților contractante care să se refere la beneficiile asocierii, exemple concrete de achiziții comune și bune practici de achiziții comune a diverselor bunuri, servicii sau lucrări (inclusiv faptul că Agenția Achiziții Publice oferă suportul metodologic necesar).

Recomandarea nr. 2. Organizarea de sesiuni de instruire periodice și detaliate pentru personalul responsabil de achiziții din cadrul autorităților contractante, pentru ca aceștia să înțeleagă pe deplin mecanismul de achiziție prin asociere, dobândind astfel cunoștințele necesare pentru aplicarea corectă și eficientă. Se recomandă includerea în subiectele Programului de instruire anual al Agenției Achiziții Publice a subiectului asocierii în achiziții. Totodată, este necesar să se țină cont de acest subiect și atunci când va fi dezvoltat Programul de instruire pentru certificarea specialiștilor în achiziții publice la care lucrează Ministerul Finanțelor.

Recomandarea nr. 3. Dezvoltarea cadrului legislativ secundar clar și predictibil care să detalieze prevederile legii nr. 131/2015 privind asocierea și, astfel să faciliteze parteneriatele între autorități și să includă mecanisme clare de aplicare. Cadrul secundar ar trebui să prevadă reguli și condiții clare pentru realizarea unei achiziții prin asociere, proceduri și responsabilități bine definite, tipuri de achiziții recomandate a fi realizate în asociere în baza analizelor privind beneficiile și costurile reduse. În același timp, sunt necesare ghiduri practice cu instrucțiuni clare pentru realizarea unei achiziții comune, începând cu etapa de planificarea, identificarea necesităților, până la etapa de contractare. Ghidurile respective vor conține și exemple, recomandări practice și documente model ce urmează a fi utilizate de autorități în procesul de asociere. Măsurile respective ar contribui semnificativ la facilitarea achizițiilor prin asociere și încrederea autorităților că procedează corect în acest proces.

Recomandarea nr. 4. Întreprinderea măsurilor de facilitare a colaborării între autoritățile contractante, atât la nivel central, dar și la nivel local. Sunt recomandate activități, ateliere și mese rotunde unde să fie abordate subiectul asocierii, să fie prezentate practicile altor autorități precum și să fie identificate soluții la provocările comune din acest proces. O soluție recomandată de mai multe autorități contractante este dezvoltarea unei platforme digitale de colaborare, menită să faciliteze coordonarea și gestionarea eficientă a achizițiilor comune, să asigure transparența procesului și să permită schimbul rapid de informații și documente.

Recomandarea nr. 5. Analiza practicilor și datelor privind achizițiile concrete realizate prin asociere, analiza comparativă a bunurilor, serviciilor sau lucrărilor realizate prin achiziții comune și independente în vederea calculării beneficiilor financiare, a nivelului de concurență, a calității documentelor aferente/specificațiilor tehnice și altele. Ar fi oportună includerea datelor privind achizițiile realizate prin asociere într-un compartiment separat în rapoartele statistice privind achizițiile elaborate de către Agenția Achiziții Publice.

Referințe bibliografice:

1. **Introduction to Public Procurement – Interreg Meuse-Rhine**
https://www.interregmeuserhine.eu/media/1rcp2lrj/intro_to_public-procurement-1.pdf
2. **Joint Procurement – Abacus Medicine Pharma Services**
<https://abacusmedicinepharmaservices.com/joint-procurement/>
3. **How Joint Procurement Can Help the Biosimilar Market**
<https://www.linkedin.com/pulse/how-joint-procurement-can-help-biosimilar-market-finkov-mba/>
4. **Win-Win: How Collaborative Procurement Benefits Buyers and Suppliers Alike – Oboloo**
<https://oboloo.com/win-win-how-collaborative-procurement-benefits-buyers-and-suppliers-alike/>
5. **JIVE/JIVE2 Final Report**
https://www.fuelcellbuses.eu/sites/default/files/documents/JIVE_JIVE2%20Final%20Report%20-%20D1.1%20-%20FINAL_Revised_February24.pdf
6. **Tender: Portfolio Management System Solutions AP3/AP4**
<https://se.openprocurements.com/tender/2022-portfolio-management-system-solutions-ap3-ap4/>

7. **Mega-aanbesteding – ConstructNorth.nl**
<https://constructnorth.nl/2023/07/07/mega-aanbesteding/>
8. **Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice din Republica Moldova**
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=113104&lang=ro
9. **Joint Procurement Exercise for IT Licences Delivers Savings**
<https://home.scotland-excel.org.uk/newsroom/case-studies/joint-procurement-exercise-for-it-licences-delivers-savings/>
10. **Joint Police Fleet Purchase Deal to Save Public £5m**
<https://www.fleetnews.co.uk/news/fleet-industry-news/2015/09/24/joint-police-fleet-purchase-deal-to-save-public-5m?>
11. **Chapter 1 – Ivo Locatelli, Public Procurement International**
<https://publicprocurementinternational.com/wp-content/uploads/2019/12/Chapter-1-Ivo-Locatelli.pdf>
12. **Joint procurement Fact sheet**
[https://toolbox.koinnoblmbw.de/api/toolresource/5b6be877f2079800a144c5c9/Leitfaden%20\(engl.\).pdf](https://toolbox.koinnoblmbw.de/api/toolresource/5b6be877f2079800a144c5c9/Leitfaden%20(engl.).pdf)